

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/54/2018
Identifikačné číslo spisu:	6311200738
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6311200738.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu H., bývajúceho v Y., zastúpeného advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s.r.o., so sídlom v Bratislave, Na Hrebienku 40, IČO: 36 677 175, proti žalovanému MAC TV s.r.o., so sídlom v Bratislave, Brečtanová 1, IČO: 00 618 322, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Bugala - Ďurček, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 5B, IČO: 36 731 544, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- Eur, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 11 C 33/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2017, sp. zn. 3 Co 330/2015, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. mája 2015, č. k. 11 C 33/2012-354 rozhodol, že zverejnením článku uverejnenom na internetovej stránke www.joj.sk a www.noviny.sk dňa 22. septembra 2010 s titulkom „Mimoriadne pátranie: títo muži vybrali z účtu 166 tisíc!“ a podtitulkom „Muži na fotografiách v roku 2009 vybrali z účtu bez súhlasu majiteľa veľký objem peňazí. Polícia po nich vyhlásila pátranie.“ došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na ochranu osobnosti (výrok I.), žalovanému uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku uverejniť na internetovej stránke www.joj.sk a www.noviny.sk ospravedlnenie (výrok II.). Žalovanému ďalej súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- Eur (výrok III.) a vo zvyšku žalobu zamietol (výrok IV.). O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu (výrok V.).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie oboch účastníkov konania rozsudkom z 27. apríla 2017, sp. zn. 3 Co 330/2015, odvolanie žalobcu odmietol, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti priznanej nemajetkovej ujmy potvrdil a v časti náhrady trov konania rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vychádzal z toho, že vzhľadom na skutočnosť, že odvolaním nebol napadnutý výrok, týkajúci sa uloženej povinnosti žalovanému ospravedlniť sa, nebol sporný zásah

žalovaného do osobnosti žalobcu. Odvolací súd preto na odvolanie žalovaného proti rozhodnutiu o priznaní nemajetkovej ujmy v peniazoch osobitne zisťoval dôvodnosť námietky, že skutkové zistenia v konaní nemohli viesť k rozhodnutiu priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním včas žalovaný s tým, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, pretože odvolací súd pri právnom posúdení veci postupoval nesprávne a pri vyriešení právnych otázok sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a vyriešenie právnej otázky vykonal rozdielne ako o nej rozhoduje dovolací súd. Dovolateľ namieta, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil v otázke unesenia dôkazného bremena žalobcu vo vzťahu k preukázaniu existencie „závažnej ujmy“ a existencie príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a závažnou ujmu. Poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vzťahujúcu sa k uneseniu dôkazného bremena, v zmysle ktorej dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, konkrétne na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 81/2011, podľa ktorého podmienkou na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) je vždy, v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu, existencia závažnej ujmy, keď vykonaným dokazovaním vôbec nebol preukázaný vznik závažnej ujmy a zároveň ani príčinná súvislosť, že by závažná ujma bola spôsobená v dôsledku uverejnenia článku. Pri posúdení právnej otázky unesenia dôkazného bremena sa vo vzťahu k preukázaniu existencie závažnej ujmy a príčinnej súvislosti súd nesprávne riadil dôkazmi, ktoré neboli spôsobilé preukázať existenciu závažnej ujmy a príčinnej súvislosti. Ak by správne právne posúdil predmetnú otázku, odvolací súd mal s ohľadom na neexistenciu dôkazov preukazujúcich existenciu závažnej ujmy a príčinnej súvislosti skonštatovať neunesenie dôkazného bremena žalobcu a žalobu v časti požadovanej nemajetkovej ujmy zamietnuť. Žalovaný tiež namietol, že v súvislosti s nesplnením podmienok na priznanie nemajetkovej ujmy mal odvolací súd vziať do úvahy skutočnosť, že samotné konštatovanie porušenia povinnosti v texte výroku rozhodnutia a priznanie morálnej satisfakcie v podobe uverejnenia ospravedlnenia a v spojení s nedostatkom preukázania existencie závažnej ujmy a príčinnej súvislosti medzi porušením a následkom, bolo možné vyhodnotiť ako postačujúce zadostučinenie pre spôsobený zásah. Dovolateľ navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol toto ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8

Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco, ale namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

14. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vymedzuje dovolateľ z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí, konkretizuje a doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad

Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

16. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, odvolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, predpokladoch, o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného odvolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky, v opačnom prípade by uskutočnil odvolací súd prieskum priechiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

18. V danom prípade žalovaný v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorej podľa jeho názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak nedefinoval právnu otázku, pri posúdení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.).

19. Žalovaný v dovolaní síce formálne označil za dovolací dôvod ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, vychádzajúc z obsahu dovolania v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu (v tomto prípade podľa dovolateľa nedostatočné preukázanie závažnosti ujmy) ako dovolací dôvod CSP nepozná. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav.

20. Dovolací súd zároveň konštatuje, že aj pri vymedzení dôvodu prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (rozdielnosť rozhodovania odvolacieho súdu) je nutné náležite definovať právnu otázku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž odvolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či je táto otázka riešená odvolacím súdom rozdielne. Zároveň musia byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené rozdielne rozhodnutia odvolacieho súdu riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Takéto rozhodnutia však dovolateľ v dovolaní neuviedol. Poukázal iba na to, že odvolací súd rozhodol rozdielne ako rozhoduje odvolací súd, čo nepredstavuje dôvod podľa § 421

ods. 1 písm. c/ CSP.

21. Za týchto okolností dovolací dôvod nebol žalovaným vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP, a teda žalovaný žiadnym spôsobom nevyargumentoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, ktoré v dovolacom prejave uviedol. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

22. Najvyšší súd konštatujúc danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP, dovolanie žalovaného odmietol.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.